

Comisia juridică, numiri și imunități

Raport

asupra proiectului de lege privind modificarea unor acte normative

(nr. 321 din 22. 07. 2022)

Lectura II

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (*asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie*), prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern și comunică următoarele.

Scopul urmărit prin elaborarea prezentului proiect de lege constă în fortificarea drepturilor materiale și procesuale ale victimelor infracțiunilor de violență în familie și a infracțiunilor ce atentează la libertatea și inviolabilitatea sexuală a acestora prin adaptarea cadrului normativ intern la standardele și practicile internaționale în sistemul justiției penale. În acest sens liniile directorii fiind trasate de Convenția Consiliului Europei cu privire la protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale și de Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul).

Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură în ședința plenară din 6 octombrie 2022.

Pentru lectura a doua au fost examinate amendamentele parvenite din partea deputaților și obiecțiile de ordin tehnico-legislativ a Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

Totodată, urmate a consultărilor publice, desfășurate pe platformă parlamentară, în adresa Comisiei juridice au parvenit propuneri de amendamente din partea Ministerului Justiției, în calitate de autor, care au fost înregistrate și înaintate de unii deputați.

Decizia Comisiei aferent propunerilor și amendamentelor respective este reflectată în sinteză, care este parte componentă a prezentului Raport.

Proiectul redactat în baza sintezei se anexează la Raport.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor săi (7 voturi „pentru”) propune proiectul de lege nr. **321 din 22.07.2022** spre examinare și adoptare, **în a doua lectură**, în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Președintele Comisiei

Olesea STAMATE

..

L E G E

pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La articolul 63 din Codul familiei nr. 1316/2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 47–48, art. 210), cu modificările ulterioare, alineatul (3) se completează cu textul „, , care va conține, după caz, și informația disponibilă privind actele de violență în această familie și persoana agresorului familial.”

Art. II. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 11, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Cetățenii străini și apatrizii care au săvârșit infracțiuni în afara teritoriului țării poartă răspundere penală în conformitate cu prezentul cod și sunt trași la răspundere penală pe teritoriul Republicii Moldova dacă infracțiunile săvârșite sunt îndreptate împotriva intereselor Republicii Moldova, împotriva drepturilor și libertăților cetățeanului Republicii Moldova, împotriva drepturilor și libertăților apatridului cu domiciliu permanent pe teritoriul Republicii Moldova, împotriva persoanei juridice înregistrate în Republica Moldova, împotriva păcii și securității omenirii sau constituie infracțiuni de război, precum și pentru infracțiunile prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, și dacă în statul străin în privința lor nu a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal. Sunt pasibili de răspundere penală în conformitate prezentul cod cetățenii străini și apatrizii care au comis infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, însă extrădarea acestora nu este posibilă.”

2. Articolul 103:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 103. Aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical persoanelor care suferă de dependență de alcool sau de dependență de droguri și instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară”;

la alineatul (1), cuvintele „un alcoolic sau un narcoman” se substituie cu cuvintele „o persoană care suferă de dependență de alcool sau de dependență de droguri”, iar cuvintele „colectivului de muncă” – cu cuvântul „procurorului”;

la alineatul (5), textul „la cererea colectivului de muncă sau a rudelor apropiate ale persoanei în cauză, să o pună sub curatelă” se substituie cu textul „la cererea procurorului sau a rudelor apropiate ale persoanei în cauză, să instituie o măsură de ocrotire judiciară”.

3. La articolul 109 alineatele (1) și (4) vor avea următorul cuprins:

„(1) Împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, prevăzute la capitolele II–III, V–VI și la art. 264 alin. (1) din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința ei nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca urmare a împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani. În cazul minorilor, împăcarea părților poate fi aplicată și pentru infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, prevăzute la capitolul IV din Partea specială precum și pentru infracțiuni grave, prevăzute la capitolele II–III și V–VI din Partea specială.”

„(4) Împăcarea nu se aplică în cazul persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiunile prevăzute la art. 171–175¹, cu excepția infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave, dacă acestea au fost săvârșite de către minori, sau în cazul infracțiunilor săvârșite asupra minorilor prevăzute la art. 201, 206, 208, 208¹ și 208².”

4. Codul se completează cu articolul 132² cu următorul cuprins:

„Articolul 132². Acte sexuale sau acțiuni cu caracter sexual neconsimțite

(1) Prin act sexual se înțelege acțiunea de penetrare vaginală, anală sau orală de natură sexuală cu orice parte corporală sau obiect.

(2) Prin acțiuni cu caracter sexual se înțelege orice alte modalități de obținere a unei satisfacții sexuale decât cele indicate la alin. (1), precum și alte acțiuni decât cele care intră sub incidența art. 173 și 287 din prezentul cod sau a art. 354 din Codul contravențional.

(3) Se consideră neconsimțit actul sexual sau acțiunea cu caracter sexual care este însoțită de o constrângere fizică sau psihică, aplicată victimei ori altei persoane, sau în care se profită de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau de a-și exprima voința.”

5. Articolul 133¹:

la litera a), cuvintele „sub tutelă și curatelă” se substituie cu cuvintele „persoanele în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară”;

la litera b), cuvintele „persoanele aflate sub curatelă” se substituie cu cuvintele „persoanele în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară”.

6. La articolul 165 alineatul (3) litera a¹), cuvintele „maladia SIDA” se substituie cu cuvintele „virusul HIV”.

7. Articolele 171–173 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 171. Violul

(1) Violul, adică actul sexual neconsimțit, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.

(2) Violul:

- a) săvârșit cu bună-știință asupra unui minor;
 - b) săvârșit cu bună-știință asupra unei femei gravide;
 - c) săvârșit asupra unui membru de familie;
 - d) săvârșit de două sau mai multe persoane;
 - e) însoțit de contaminarea intenționată cu o boală venerică;
 - f) săvârșit cu aplicarea armei sau a altor obiecte folosite în calitate de armă;
 - g) săvârșit cu o deosebită cruzime, precum și din motive sadice,
- se pedepsește cu închisoare de la 7 la 12 ani.

(3) Violul:

- a) persoanei care se afla în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului;

- b) săvârșit cu bună-știință asupra unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani;
 - c) însoțit de contaminarea intenționată cu virusul HIV;
 - d) care a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;
 - e) care a provocat din imprudență decesul victimei,
- se pedepsește cu închisoare de la 10 la 20 de ani sau cu detenție pe viață.

Articolul 172. Acțiuni cu caracter sexual neconsimțite

(1) Acțiunile cu caracter sexual neconsimțite, se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni:

- a) săvârșite cu bună-știință asupra unui minor;
 - b) săvârșite cu bună-știință asupra unei femei gravide;
 - c) săvârșite asupra unui membru de familie;
 - d) săvârșite de două sau mai multe persoane;
 - e) săvârșite cu aplicarea armei sau a altor obiecte folosite în calitate de armă;
 - f) săvârșite cu o deosebită cruzime, precum și din motive sadice,
- se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), care:

- a) au fost săvârșite cu bună-știință asupra unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani;
 - b) au fost săvârșite asupra unei persoane care se afla în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului;
 - c) au cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;
 - d) au provocat din imprudență decesul victimei,
- se pedepsesc cu închisoare de la 10 la 20 de ani.

Articolul 173. Hărțuirea sexuală

(1) Hărțuirea sexuală, adică pretinderea unui act sexual sau a unei alte acțiuni cu caracter sexual prin comportamentul fizic, verbal sau nonverbal, dacă prin aceasta se creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare pentru victimă, săvârșită profitând de starea de dependență a victimei sau prin amenințare, cu condiția că fapta nu întrunește elementele violului sau ale acțiunilor cu caracter sexual neconsimțite,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

(2) Aceeași acțiune săvârșită cu bună-știință asupra unui minor, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.”

8. La articolul 174:

denumirea articolului și alineatul (1) vor avea următorul cuprins:

„Articolul 174. Actul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani

(1) Actul sexual consimțit, săvârșit cu bună-știință cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani,
se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani.”;

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Aceeași acțiune:

- a) săvârșită asupra unei persoane care se află în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului;
 - b) săvârșită de două sau mai multe persoane;
 - c) însoțită de contaminarea intenționată cu virusul HIV;
- se pedepsește cu închisoare de la 4 la 8 ani.”

9. Articolul 175 va avea următorul cuprins:

„Articolul 175. Acțiuni cu caracter sexual săvârșite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani

(1) Acțiunile cu caracter sexual consimțite, săvârșite cu bună-știință cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani,
se pedepsesc cu închisoare de la 1 la 3 ani.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

- a) asupra unei persoane care se află în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului;
 - b) de două sau mai multe persoane;
 - c) asupra unui membru de familie,
- se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 6 ani.

(3) Persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1) nu este pasibilă de răspundere penală dacă este la un nivel apropiat de cel al victimei în ceea ce privește vârsta și dezvoltarea fizică și psihică.”

10. La articolul 175¹ alineatul (1), după cuvintele „în vederea stabilirii unei întâlniri cu un minor” se introduce textul „, inclusiv prin intermediul rețelelor de comunicații electronice,”.

11. Articolul 177 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Răspândirea informației cu caracter sexual, incluzând imagini și înregistrări cu conținut sexual, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale în scop de răzbunare, ură, înjosire sau lezare a onoarei și demnității persoanei, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.”.

12. Articolul 201¹:

în sancțiunea alineatului (1), textul „de până la 3 ani” se substituie cu textul „de până la 4 ani”;

alineatul (2) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) săvârșite cu bună-știință asupra unui minor ori asupra unei femei gravide sau profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei, care se datorează vârstei înaintate, bolii, dizabilității ori unui alt factor;”.

13. La articolul 206 alineatul (3) litera d¹), cuvintele „maladia SIDA” se substituie cu cuvintele „virusul HIV”.

14. În denumirea și în cuprinsul articolului 212, cuvintele „maladia SIDA”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „virusul HIV” la forma gramaticală corespunzătoare.

15. Codul se completează cu articolul 220¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 220¹. Îndemnul, determinarea sau înlesnirea la prestarea serviciilor sexuale online

(1) Îndemnul, determinarea sau înlesnirea prestării de către o altă persoană a serviciilor sexuale online de prezentare a persoanei angajate în activități sexuale explicite sau de reprezentare a organelor sexuale, transmise ca imagini video prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, în scopul obținerii directe sau indirecte, a unor venituri, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de ființe umane sau ale pornografiei infantile,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 650 la 3000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 10000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

- a) asupra unei femei gravide;
- b) de două sau mai multe persoane;
- c) asupra a două sau mai multe persoane

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 5000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de 200 la 240 ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 15000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), soldate cu obținerea unui profit în proporții mari,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 10000 la 15000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 20000 la 40000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), soldate cu obținerea unui profit în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 15000 la 20000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 30000 la 50000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(5) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală,

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 40000 la 60000 de unități convenționale sau cu lichidarea persoanei juridice.”

16. La articolul 320¹, în sancțiune, textul „de până la 3 ani” se substituie cu textul „de până la 4 ani”.

Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 52, alineatul (1) se completează cu punctul 29) cu următorul cuprins:

„29) informează victima sau partea vătămată cu privire la serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică) și condițiile generale de acordare a acestora.”

2. La articolul 57, alineatul (2) se completează cu punctul 14²) cu următorul cuprins:

„14²) informează victima sau partea vătămată, în cursul acțiunilor de urmărire penală, cu privire la serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică) și condițiile generale de acordare a acestora;”.

3. Articolul 58:

la alineatul (3) punctul 4), textele „, la cerere,” și „, la solicitare,” se exclud;

alineatul (4):

în partea introductivă, după textul „tratamentelor inumane sau degradante,” se introduce textul „victima infracțiunilor cu caracter sexual sau a violenței în familie,”;

la punctul 2), cuvintele „în cazul în care nu dispune de mijloace bănești pentru a plăti avocatul” se exclud;

alineatul se completează cu punctele 5) și 6) cu următorul cuprins:

„5) să fie informată cu privire la serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică) și condițiile generale de acordare a acestora.

6) să fie audiată în prezența unui avocat, în condiții de respectare a demnității și intimității.”

alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Victima este audiată în condițiile prevăzute de prezentul cod pentru audierea martorului. Victima minoră este audiată în condițiile art. 110¹.”

4. Articolul 60:

se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:

„(1²) Partea vătămată în cauzele penale privind infracțiuni cu caracter sexual, privind violența în familie, privind traficul de persoane sau privind traficul de copii dispune, de asemenea, de următoarele drepturi:

1) să fie informată cu privire la serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică), subiecții care acordă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora.

2) să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;

3) să fie însoțită de o persoană de încredere, alături de avocatul său, la toate cercetările, inclusiv la ședințele de judecată închise”;

4) să fie audiată în prezența unui avocat, în condiții de respectare a demnității și intimității;

5) să refuze, în condițiile legii, confruntarea cu bănuitul, învinuitul sau inculpatul.”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Partea vătămată este audiată în condițiile prevăzute de prezentul cod pentru audierea martorului. Partea vătămată minoră este audiată în condițiile art. 110¹.”

5. Articolul 109:

la alineatul (3), după cuvintele „părți vătămăte” se introduce textul „, , avocatului acesteia”;

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Martorul minor în vârstă de până la 14 ani urmează să fie audiat în condițiile art. 110¹.”

la alineatul (5), textul „în vârstă de pînă la 14 ani” se exclude.

6. La articolul 110¹:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 110¹. Audierea martorului minor**”

la alineatul (1), textul „în vârstă de pînă la 14 ani” se exclude.

7. La articolul 111, alineatul (2) se completează cu următorul enunț:

„Partea vătămată în cazul infracțiunii cu caracter sexual sau a infracțiunii de violență în familie este audiată în prezența unui avocat și, după caz, în prezența psihologului.”

8. Articolul 113 se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), confruntarea victimei sau a părții vătămate cu persoana bănuită sau învinuită de săvârșirea infracțiunii de violență în familie, de infracțiunea cu caracter sexual, de infracțiunea privind traficul de ființe umane sau privind traficul de copii se desfășoară cu acordul victimei sau al părții vătămate în prezența avocatului acesteia și, după caz, cu participarea psihologului. În lipsa acordului victimei sau al părții vătămate, confruntarea poate avea loc în baza unei ordonanțe motivate a procurorului, cu invocarea circumstanțelor importante pentru stabilirea adevărului, care nu pot fi soluționate în alt mod. Ordonanța de dispunere a confruntării poate fi atacată la judecătorul de instrucție în condițiile art. 313. Până la soluționarea plângerii de către judecătorul de instrucție, efectuarea confruntării se suspendă.”

9. Articolul 215¹:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 215¹.** Măsuri de protecție aplicate victimelor violenței în familie sau victimelor infracțiunilor cu caracter sexual”;

la alineatul (1), după cuvintele „violenței în familie” se introduc cuvintele „sau victima infracțiunii cu caracter sexual”;

la alineatul (6), cuvintele „Încheierea judecătorului” se substituie cu cuvintele „Încheierea judecătorească”, iar în final alineatul se completează cu următorul enunț: „Contestarea încheierii judecătorești nu suspendă executarea ordonanței de protecție.”

10. La articolul 219 alineatul (4), după textul „suferințele fizice ale victimei,” se introduce textul „gravitatea și persistența suferințelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane,”.

11. La articolul 276 alineatul (1), textul „articolele: 152 alin. (1), 153, 155, 157, 161, 173, 177, 179 alin. (1) și (2), 193, 194, 197 alin. (1), 198 alin. (1), 200, 202, 203, 204 alin. (1), 246¹, 274 din Codul penal” se substituie cu textul „articolele:

152 alin. (1), 155, 157, 161, 177, 179 alin. (1) și (2), 193, 194, 197 alin. (1), 204 și 246¹ din Codul penal”.

12. Articolul 369 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În caz de necesitate, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea părții vătămate, poate dispune, printr-o încheiere motivată, audierea părții vătămate a infracțiunii cu caracter sexual, a infracțiunii de violență în familie, a infracțiunii privind traficul de persoane sau a infracțiunii privind traficul de copii în condițiile art. 110¹ sau în lipsa inculpatului, ultimului fiindu-i asigurată posibilitatea de a lua cunoștință de declarațiile părții vătămate și de a pune întrebări prin intermediul apărătorului său.”

13. La articolul 371 alineatul (1¹), textul „în vârstă de până la 14 ani” se exclude.

Art. IV. – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285–294, art. 436), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 278³, alineatul (2) se completează cu următorul enunț: „Instanța poate dispune audierea victimei prin intermediul videoconferinței.”

2. Articolul 278⁴:

la alineatul (1), textul „, organul de asistență socială sau de către procuror” se substituie cu textul „sau organul de asistență socială”, iar textul „, de procuror” se exclude.

articolul se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție, depusă în instanța de judecată, este repartizată unui judecător imediat, în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

(4) Judecătorul care a primit cererea privind aplicarea măsurilor de protecție întreprinde imediat măsurile prevăzute la art. 278⁶ alin. (1) și (2) în vederea pregătirii cauzei pentru examinare urgentă.”

3. Articolul 278⁶:

la alineatul (3), după textul „Declarația independentă a victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție în caz de pericol iminent de comitere a

violenței fizice.” se introduce următorul enunț: „La ședința de judecată, victima poate fi însoțită de o persoană de încredere, aleasă de aceasta, care să îi ofere sprijin moral și care are obligația de confidențialitate.”

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Audierea presupusului agresor poate avea loc în absența victimei dacă aceasta din urmă solicită acest lucru.”

4. Articolul 278⁷:

la alineatul (2) litera e), textul „, până la soluționarea cazului,” se exclude;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Instanța de judecată îi explică victimei modul de accesare a serviciilor destinate victimelor violenței în familie și îi oferă informația privind datele de contact ale serviciilor respective.”.

5. Articolul 278⁸ se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Cererea de prelungire sau de revocare a măsurilor de protecție se examinează în condițiile prezentului capitol.”.

Art. V. – La articolul 281 alineatul (1) din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214–220, art. 704), cu modificările ulterioare, cuvintele „pentru infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave” se substituie cu textul „pentru infracțiuni de violență în familie sau infracțiuni cu caracter sexual, infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave”.

Art. VI. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 37 alineatul (3), textul „art. 78¹” se substituie cu textul „art. 78¹ și 318¹”.

2. La articolul 89 alineatul (1), textul „inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice,” se exclude.

3. Sancțiunea articolului 318¹ va avea următorul cuprins:

„se sancționează cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 45 la 60 de ore sau cu arest contravențional de la 10 la 15 zile”.

4. La articolul 454 alineatul (3), textul „art. 376 și 433” se substituie cu textul „art. 78¹, 318¹, 376 și 433”.

Art. VII. – La articolul 7 din Legea nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 325–333, art. 510), cu modificările ulterioare, dispoziția alineatului (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Persoanei condamnate, la data intrării în vigoare a prezentei legi, căreia nu i se pot aplica prevederile art. 4–6, i se reduce termenul de pedeapsă sau i se comută pedeapsa după cum urmează:”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

SINTEZA

amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie)
(nr.321 din 22.07.2022)
lectura II

Nr. d/o	Textul părții constitutive a proiectului de lege la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul și conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Decizia Comisiei
1.	<p>Art.II. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 11, alineatul (3) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(3) Cetățenii străini și apatrizii care au săvârșit infracțiuni în afara teritoriului țării poartă răspundere penală în conformitate cu prezentul cod și sunt trași la răspundere penală pe teritoriul Republicii Moldova dacă infracțiunile săvârșite sunt îndreptate împotriva intereselor Republicii Moldova, împotriva drepturilor și libertăților cetățeanului Republicii Moldova, împotriva apatrizului cu domiciliu permanent pe teritoriul Republicii Moldova, împotriva păcii și securității omenirii sau constituie infracțiuni de război, precum și pentru infracțiunile prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, dacă fapta este prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde a fost săvârșită și dacă în statul străin, în privința lor nu a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de</p>	<p>Deputat Olesia Stamate (în baza propunerilor autorului)</p> <p>La Art. II, pct. 1 cuvintele „împotriva apatrizului” se substituie cu cuvintele „împotriva drepturilor și libertăților apatrizului”, iar cuvintele „dacă fapta este prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde a fost săvârșită ” se exclud.</p> <p><i>Argumentare: Potrivit art. 44 alin. (3) din Convenția privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) „Pentru urmărirea penală a infracțiunilor stabilite în conformitate cu articolele 36, 37, 38 și 39 din prezenta Convenție, părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a se asigura că jurisdicția lor nu este subordonată condiției ca faptele să fie încriminate pe teritoriul unde au fost comise. ”</i></p> <p><i>Această modificare intervine în contextul excluderii cerinței dublei incriminări, însă totodată pentru a nu încălca principiul non bis in idem se menține cerința conform căreia în privința persoanei să nu existe o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal</i></p>	<p>Se acceptă. Alin. (3) art. 11 va fi expus în următoarea redacție:</p> <p>„(3) Cetățenii străini și apatrizii care au săvârșit infracțiuni în afara teritoriului țării poartă răspundere penală în conformitate cu prezentul cod și sunt trași la răspundere penală pe teritoriul Republicii Moldova dacă infracțiunile săvârșite sunt îndreptate împotriva intereselor Republicii Moldova, împotriva drepturilor și libertăților cetățeanului Republicii Moldova, împotriva apatrizului cu domiciliu permanent pe teritoriul Republicii Moldova, împotriva persoanei juridice înregistrate în Republica Moldova, împotriva păcii și securității omenirii sau</p>

	condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal. Sunt pasibili de răspundere penală în conformitate prezentul cod cetățenii străini și apatrizii care au comis infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, însă extrădarea acestora nu este posibilă.”	constituie infracțiuni de război, precum și pentru infracțiunile prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, și dacă în statul străin, în privința lor nu a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal. Sunt pasibili de răspundere penală în conformitate prezentul cod cetățenii străini și apatrizii care au comis infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, însă extrădarea acestora nu este posibilă.”
2.		<p>Se acceptă parțial. A se vedea redacția de la pct. 1.</p> <p>Deputat Igor Chiriac</p> <p>La art. II p. 1. al proiectului, articolul 11, alineatul (3) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(3) Legea penală a Republicii Moldova se aplică cetățenilor străini sau apatrizilor care au săvârșit infracțiuni în afara teritoriului țării îndreptate împotriva intereselor Republicii Moldova, împotriva drepturilor și libertăților cetățeanului Republicii Moldova sau apatrizidului cu domiciliu permanent pe teritoriul Republicii Moldova, împotriva unei persoane juridice înregistrate în Republica Moldova, dacă fapta este prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde a fost săvârșită fapta. Legea penală a Republicii Moldova se aplică cetățeanului străin sau apatrizidului care a comis infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, însă extrădarea nu este posibilă. Legea penală a Republicii Moldova se aplică pentru infracțiunile săvârșite în afara teritoriului țării indiferent dacă sunt prevăzute sau nu de legea penală a statului pe al cărui teritoriu au fost comise aceste infracțiuni, dacă sunt îndreptate împotriva păcii și securității omenirii sau constituie infracțiuni de război, precum și pentru infracțiunile față de care Republica Moldova și-a asumat obligația să le reprime în temeiul unui tratat internațional.”</p>

	<p>Argumentare: Titlul articolului 11 și conținutul acestui articol este despre aplicarea legii penale. Cu toate acestea alineatul 3 indică despre pasibilitatea tragerii la răspundere penală în conformitate cu Codul penal.</p> <p>Se propune ca alineatul 3 să fie modificat, astfel ca el să prevadă în ce situații se aplică Codul penal și nu pasibilitatea răspunderii penale. Răspunderea penală este capitol aparte în Codul penal, capitolul V, mai cu seamă art. 50 CP.</p> <p>Variantă actuală a art. 11 al. 3) din Codul penal, indică că norma penală se aplică pentru infracțiunile comise peste hotarele țării de o persoană străină sau apărând fără domiciliul pe teritoriul RM, doar dacă victima este persoană fizică, iar dacă victima ar fi persoana juridică din RM, aceasta din urmă nu ar fi protejată, doar pentru că art. 11 al. 3) prevede că sunt protejate drepturile și libertăților cetățeanului Republicii Moldova, iar cetățean este persoana fizică.</p> <p>Pentru comparație, în Codul penal francez secțiunea 13-7 la fel prevede răspundere oricărei infracțiuni sau contravenții pedepsite cu închisoarea, săvârșite de un francez sau de un străin în afara teritoriului Republicii Franceze atunci când victima este de naționalitate franceză la momentul săvârșirii infracțiunii. Este important de specificat că victima infracțiunii poate fi și persoana juridică.</p> <p>Codul penal român, la art. 10 al. 1) indică că: "Legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean străin sau o persoană fără cetățenie, contra unui cetățean român ori a unei persoane juridice române."</p> <p>Victime ale infracțiunii comise în afara teritoriului Republicii Moldova poate fi atât persoanele fizice, cât și persoanele juridice înregistrate în Republica Moldova la momentul săvârșirii infracțiunii. Pentru a proteja inclusiv persoanele juridice se propune introducerea acestei prevederi la al. 3) art. 11 Cod penal.</p> <p>Curtea Europeană a relevat în jurisprudența sa că infracțiunea și pedeapsa trebuie să fie prevăzute de lege. Dealtfel, articolul 23 alin. (2) din Constituție dictează adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.</p> <p>Alineatul (3) din proiectul de lege propus conține prevedea că legea penală va putea fi aplicată cetățenilor străini și apatrizilor pentru infracțiuni comise în afara țării doar "dacă fapta este prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde a fost săvârșită și dacă în statul străin, în privința lor nu a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal"</p> <p>Drept exemplu, dacă infracțiunea de căsătorie forțată în formele prezăute la art. 167 Cod penal, sau alte forme de violență prevăzute de Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice nu sunt prevăzute de legea penală a unui alt stat, atunci persoanele care se află pe teritoriul</p>
--	---

		<p>Republicii Moldova și au comis astfel de infracțiuni împotriva victimelor cetățeni ai Republicii Moldova, sau a apatrizilor cu domiciliu în RM, nu vor purta răspundere conform Codului penal al Republicii Moldova, deoarece legea penală a țării unde a fost săvârșită această infracțiune nu prevede răspundere penală pentru aceste fapte. Din acest motiv autoritățile RM nu vor putea aplica prevederile din art. 37 al. 2 din Convenție. Același lucru se poate întâmpla și cu infracțiunile împotriva păcii și securității omenirii sau cele care constituie infracțiuni de război.</p> <p>Prin proiectul de lege în redacția propusă la art. 11 al. 3 s-a indicat ca legea penală a Republicii Moldova să nu se aplice față de cetățenii străini și apatrizii care au comis infracțiuni în afara teritoriului dacă în privința lor a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare într-un alt stat. Urmează a se lua în calcul că există cazuri când persoanele se sustrag de la judecarea cauzei și sentința se pronunță în lipsa lor, sau după pronunțarea sentinței persoanele condamnate fug din țara în care au fost condamnați, respectiv aceste persoane nu vor putea fi atrase a răspundere penală conform Codului penal al RM prin recunoașterea hotărârii statului străin. În astfel de cazuri art. 86 Cod penal va fi inaplicabil.</p> <p>În varianta actuală a art. 11 al. 3 este prevăzut principiul non bis in idem, neatragera la răspundere a persoanelor care au fost condamnate în statul străin. Dar urmează a se lua în calcul că potrivit art. 558 al. 2) p. 3 din Codul de procedură penală, legea penală a Republicii Moldova se aplică și la recunoașterea hotărârilor penale ale instanțelor străine, pentru că o hotărâre pronunțată într-un stat străin poate produce efecte juridice în Republica Moldova potrivit legii penale naționale.</p> <p>Acest principiu non bis in idem este prevăzut nu doar pentru al. 3) al art. 11 din Codul penal, dar nu este prevăzut de alte alineate exemplu al. 2), 5) și 6) varianta actuală în vigoare a art. 11 din Codul penal. Acest principiu este prevăzut la art. 275 p. 7 CPP, care indică că persoana nu poate fi atrasă la răspundere penală dacă există o hotărâre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmării penale pe aceleași temeiuri.</p>		
3.	<p>Art. II. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:</p> <p>2. Articolul 103:</p>	<p>Directia generală juridică</p> <p>În pct. 2, modificările la art. 103 alin. (5), întru respectarea prevederii de la art. 63 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, potrivit căreia, modificările aduse actului normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurându-se unitatea de stil și terminologie, precum și succesiunea firească a elementelor structurale, urmează a fi inversate.</p>	Se acceptă.	

	<p>denumirea articolului va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 103. Aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical persoanelor care suferă de dependență de alcool sau de dependență de droguri și instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară”;</p> <p>la alineatul (1), cuvintele „un alcoolic sau un narcoman” se substituie cu cuvintele „o persoană care suferă de dependență de alcool sau de dependență de droguri”, cuvintele „colectivului de muncă” – cu cuvântul „procurorului”;</p> <p>la alineatul (5), cuvintele „să o pună sub curatelă” se substituie cu cuvintele „să instituie o măsura de ocrotire judiciară”;</p> <p>cuvintele „colectivului de muncă” se substituie cu cuvântul „procurorului”.</p>		
4.	<p>Art.II. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:</p> <p>3.La articolul 109:</p> <p>alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă prevăzută la capitolele II-III, V-VI, la art. 264 alin. (1) din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a</p>	<p>Deputat Olesia Stamate (în baza propunerilor autorului)</p> <p>La Art. II, pct. 3:</p> <p>Articolul 109 alin. (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru infracțiunile ușoare sau mai puțin grave, prevăzute la capitolele II-III, V-VI, la art. 264 alin. (1) din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani. În cazul minorilor, împăcarea părinților poate fi aplicată și pentru infracțiunile ușoare sau mai puțin grave prevăzute la capitolul IV din Partea Specială precum și pentru infracțiunile grave prevăzute la capitolele II-III, V-VI din Partea Specială.”.</p> <p>Argumentare: <i>Expunerea într-o nouă redacție a art. 109 alin. (1) din Codul penal este necesară pentru a clarifica cert modalitatea în care survine împăcarea părinților în cadrul unui proces penal pentru persoane adulte și pentru minori, ținând cont de</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma alin. (1) art. 109 va avea următoarea redacție:</p> <p>„(1) Împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru infracțiunile ușoare sau mai puțin grave, prevăzute la capitolele II-III, V-VI, la art. 264 alin. (1) din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea</p>

	<p>mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani. În cazul infracțiunilor prevăzute la capitolul IV, împăcarea părților poate fi aplicată, doar în cazul minorilor, și doar pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă.”</p> <p>la alineatul (4), după textul „art. 171-175” se introduce textul „cu excepția infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave dacă acestea au fost săvârșite de către minori, sau în cazul infracțiunilor săvârșite asupra minorilor prevăzute la art.”.</p>	<p><i>categoriile și tipurile de infracțiuni. Astfel, împăcarea va putea avea loc în aceleași condiții ca și anterior, însă aceasta fiind exclusă în cazul infracțiunilor cu caracter sexual pentru adulți. Totodată, în cazul minorilor împăcarea părților va putea avea loc și pentru infracțiunile grave prevăzute la capitolele II-III, V-VI, precum și pentru infracțiunile ușoare sau mai puțin grave din capitolul IV Partea Specială a Codului penal.</i></p>	<p>procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani. În cazul minorilor, împăcarea părților poate fi aplicată și pentru infracțiunile ușoare sau mai puțin grave prevăzute la capitolul IV din Partea Specială precum și pentru infracțiunile grave prevăzute la capitolele II-III, V-VI din Partea Specială.”.</p>
5.	<p>Art.II. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:</p> <p>4. Se completează cu articolul 132² cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 132². Acte sexuale sau acțiuni cu caracter sexual neconsimțite</p> <p>(1) Prin act sexual se înțelege acțiunea de penetrare vaginală, anală sau orală de natură sexuală cu orice parte corporală sau obiect, comisă fie asupra victimei, fie de către victimă.</p> <p>(2) Prin acțiuni cu caracter sexual se înțelege orice alte modalități de obținere a unei satisfacții sexuale decât cele indicate în alin. (1), precum</p>	<p>Directia generală juridică</p> <p>La pct. 4, în completarea cu art. 132², în alin. (2) se face trimitere la art. 173 și 287 din Codul contravențional. Trimiterea trebuie făcută la art. 173 și 287 din Codul penal.</p> <p><i>Argumentare: Modificarea propusă intervine pentru a înlătura potențiala incertitudine a normei de trimitere și a nu se distorsiona intenția legiuitorului. Astfel că trimiterea la art. 173 (Hărțuirea sexuală) și 287 (Huliganismul) se fac la Codul penal și nu la Codul contravențional, după cum au fost acordate unele întrebări în plenara parlamentară</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Au fost operate modificări redacționale</p> <p>”(2) Prin acțiuni cu caracter sexual se înțelege orice alte modalități de obținere a unei satisfacții sexuale decât cele indicate în alin. (1), precum și altele decât cele care intră sub incidența art. 173, 287 din prezentul Cod, ori 354 din Codul contravențional.”</p>

	<p>și altele decât cele care intră sub incidența art. 173, 287 ori 354 din Codul contravențional.</p> <p>(3) Se consideră neconsimțit acel act sexual sau acțiune cu caracter sexual care este însoțită de constrângerea fizică sau psihică ori profitarea de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau de a-și exprima voința, aplicate împotriva victimei ori împotriva altei persoane.”.</p>		
6.		<p>Deputații: <u>Ana Calinici, Doina Gherman, Marina Morozova, Veronica Roșca</u> (în baza propunerilor Centrului de Drept al Femeilor, Centrului Internațional "La Strada", a Coaliției Naționale "Viața fără Violență" urmare a consultărilor publice)</p> <p>La Articolul II pct. 4 al proiectului, art. 132² alin. (1) se modifică și va avea următorul cuprins: (1) "Prin act sexual se înțelege acțiunea de penetrare vaginală, anală sau orală de natură sexuală cu orice parte corporală sau obiect."</p> <p>Argumentare: <i>Se propune excluderea textului „comisă fie asupra victimei, fie de către victimă” din definirea noțiunii de act sexual, pentru a nu determina potențialele interpretări eronate a modalității în care are loc acțiunea.</i></p>	<p>Se acceptă. Norma va avea următoarea redacție:</p> <p>„(1) Prin act sexual se înțelege acțiunea de penetrare vaginală, anală sau orală de natură sexuală cu orice parte corporală sau obiect.”</p>
7.	<p>Art.II. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74; art.195), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:</p> <p>5. Articolul 133¹: la litera a), cuvintele „sub tutelă și curatelă” se substituie cu cuvintele „în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire”; la litera b), cuvintele „persoanele aflate sub curatelă” se substituie cu cuvintele „persoanele în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire”.</p>	<p>Deputații: <u>Ana Calinici, Doina Gherman, Marina Morozova, Veronica Roșca</u> (în baza propunerilor Centrului de Drept al Femeilor, Centrului Internațional "La Strada", a Coaliției Naționale "Viața fără Violență" urmare a consultărilor publice)</p> <p>La articolul II, pct. 5 al proiectului, art. 133¹ lit a) și b), după cuvintele "măsură de ocrotire" se completează cu cuvântul "judiciară".</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>la litera a), cuvintele „sub tutelă și curatelă” se substituie cu cuvintele „în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire judiciară”; la litera b), cuvintele „persoanele aflate sub curatelă” se substituie cu cuvintele „persoanele în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire judiciară”.</p>

<p>c) însoțit de contaminarea intenționată cu virusul HIV;</p> <p>d) care a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;</p> <p>e) care a provocat din imprudență decesul victimei</p> <p>se pedepsește cu închisoare de la 10 la 20 de ani sau cu detențiune pe viață.</p> <p>Articolul 172. Acțiuni cu caracter sexual neconsimțite</p> <p>(1) Acțiuni cu caracter sexual neconsimțite, se pedepesc cu închisoare de la 2 la 5 ani.</p> <p>(2) Aceleași acțiuni:</p> <p>a) săvârșite cu bună-știință asupra unui minor;</p> <p>b) săvârșite cu bună-știință asupra unei femei gravide;</p> <p>c) săvârșite asupra unui membru de familie;</p> <p>d) săvârșite de două sau mai multe persoane;</p> <p>e) săvârșite cu aplicarea armei sau altor obiecte folosite în calitate de armă;</p> <p>f) săvârșite cu deosebită cruzime, precum și din motive sadice,</p> <p>se pedepesc cu închisoare de la 3 la 7 ani.</p> <p>(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), care:</p> <p>a) au fost săvârșite cu bună-știință asupra unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani;</p> <p>b) au fost săvârșite asupra persoanei care se află în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea sau tratamentul făptuitorului;</p> <p>c) au cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;</p>	<p><i>Argumentare: În contextul în care pentru componența de infracțiune de la art. 172 în calitate de circumstanțe agravante sunt enumerate acțiunile cu caracter sexual neconsimțite care au provocat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății sau care au provocat decesul victimei, se impune majorarea limitei maxime și minime a pedepsei. Limitele de pedeapsă propuse inițial în proiect creează premise pentru aplicarea art. 90 din Codul penal (condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei), fapt care nu putea asigura atingerea scopului pedepsei penale. Pentru ca raportul dintre fapta prejudiciabilă și valoarea socială protejată să fie unul echitabil, este necesară ca pedeapsa să fie în limitele în care să capete un grad de intensitate cu impact defavorabil pentru persoana care a săvârșit infracțiunea și care este menită de a respecta interesele, valorile de bază ale societății, precum și a altor reguli care pot pune în pericol valorile respective.</i></p>	<p>(1) Acțiuni cu caracter sexual neconsimțite, se pedepesc cu închisoare de la 2 la 5 ani.</p> <p>(2) Aceleași acțiuni:</p> <p>a) săvârșite cu bună-știință asupra unui minor;</p> <p>b) săvârșite cu bună-știință asupra unei femei gravide;</p> <p>c) săvârșite asupra unui membru de familie;</p> <p>d) săvârșite de două sau mai multe persoane;</p> <p>e) săvârșite cu aplicarea armei sau altor obiecte folosite în calitate de armă;</p> <p>f) săvârșite cu deosebită cruzime, precum și din motive sadice,</p> <p>se pedepesc cu închisoare de la 5 la 10 ani.</p> <p>(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), care:</p> <p>a) au fost săvârșite cu bună-știință asupra unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani;</p> <p>b) au fost săvârșite asupra persoanei care se află în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea sau tratamentul făptuitorului;</p> <p>c) au cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;</p>
--	--	--

	<p>d) au provocat din imprudență decesul victimei, se pedepesc cu închisoare de la 5 la 12 ani.</p> <p>Articolul 173. Hărțuirea sexuală</p> <p>(1) Hărțuirea sexuală, adică pretinderea prin comportament fizic, verbal sau nonverbal unui act sexual sau a unei alte acțiuni cu caracter sexual dacă prin aceasta se creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare pentru victimă, săvârșită prin profitarea de starea de dependență a victimei sau prin amenințare, cu condiția că fapta nu întrunește elementele violului sau ale acțiunilor cu caracter sexual neconsimțite</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.</p> <p>(2) Aceeași acțiune săvârșită cu bună-știință asupra unui minor, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.”.</p>		d) au provocat din imprudență decesul victimei, se pedepesc cu închisoare de la 10 la 20 ani.”
9.	<p>Art.II. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:</p> <p>14. În tot cuprinsul articolului 212, cuvintele „maladia SIDA”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „virusul HIV” la forma gramaticală corespunzătoare</p>	<p>Direcția generală juridică</p> <p>La pct. 14 textul ”În tot cuprinsul articolului 212” se va substitui cu textul ”În denumirea și tot cuprinsul articolului 212”</p>	Se acceptă.

10.	<p>Art.II. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:</p> <p>15. Se completează cu articolul 220¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 220¹. Îndemnul, determinarea sau înlesnirea prestării serviciilor sexuale online</p> <p>(1) Îndemnul, determinarea sau înlesnirea prestării de către o altă persoană a serviciilor sexuale online, adică transmiterea instantanee, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, contra plată, a imaginilor video care conțin fie reprezentarea persoanei angajate în activități sexuale explicite, fie reprezentarea unei părți intime a corpului persoanei, în scopul obținerii direct sau indirect, a unor venituri, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de ființe umane sau pornografiei infantile, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 650 la 3000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 10000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.</p> <p>(2) Aceleași acțiuni săvârșite:</p> <p>a) asupra unei femei gravide;</p> <p>b) de două sau mai multe persoane;</p> <p>c) asupra a două sau mai multe persoane</p>	<p>Deputat Igor Chiriac</p> <p><i>La articolul II p. 15, articolul 220¹ alineatul (1) va avea următorul cuprins:</i></p> <p>”(1) Îndemnul, determinarea, înlesnirea prestării de către o altă persoană a serviciilor sexuale online de prezentare a persoanei angajate în activități sexuale explicite sau de reprezentare a organelor sexuale, transmise ca imagini video prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, în scopul obținerii direct sau indirect a unor venituri, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de ființe umane sau ale pornografiei infantile,</p> <p>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 650 la 3000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 10000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.”</p> <p><i>Argumentare: Amendamentul propus cu referire la art. 220¹ alineatul (1) Cod penal are ca scop de a îmbunătăți dispoziția articolului și a da o mai mare claritate acestor prevederi, în scopul evitării unor eventuale interpretări defavorabile a legii penale.</i></p> <p><i>La art. 220¹ alineatul 1) din proiectul de lege nr. 321, s-a propus următorul conținut: ”Îndemnul, determinarea sau înlesnirea prestării de către o altă persoană a serviciilor sexuale online, adică transmiterea instantanee, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, contra plată, a imaginilor video care conțin fie reprezentarea persoanei angajate în activități sexuale explicite, fie reprezentarea unei părți intime a corpului persoanei, în scopul obținerii direct sau indirect, unor venituri, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de ființe umane sau pornografiei infantile, ”.</i></p> <p><i>Ridică o neclaritate sintagma adică, aceasta ar face de înțeles că proxenitismul online înseamnă cea ce se conține după sintagma adică.</i></p> <p><i>Din dispoziția alineatului indicat mai sus, s-ar înțelege că latura obiectivă a infracțiunii de îndemn, determinare sau înlesnirea prestării de către o altă persoană a serviciilor sexuale online, ar fi faptele descrise după sintagma adică și ar constitui infracțiune doar fapta de transmitere instantanee, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, contra plată a imaginilor descrise în text. Asemenea sintagma ”adică” se conține în dispozițiile art. 135/2, 150/1, 166/1 al. 3, 186, 187, 188 ș.a. În dispozițiile articolelor indicate acțiunile incriminate sunt descrise după</i></p>	<p>Se acceptă. Alin. (1) art. 220¹ în următoarea redacție</p> <p>”(1) Îndemnul, determinarea, înlesnirea prestării de către o altă persoană a serviciilor sexuale online de prezentare a persoanei angajate în activități sexuale explicite sau de reprezentare a organelor sexuale, transmise ca imagini video prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, în scopul obținerii direct sau indirect a unor venituri, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de ființe umane sau ale pornografiei infantile,</p> <p>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 650 la 3000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 10000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.”</p>
-----	---	---	---

<p>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 5000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de 200 la 240 ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 15000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.</p> <p>(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), soldate cu obținerea unui profit în proporții mari, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 10000 la 15000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 20000 la 40000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.</p> <p>(4) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), soldate cu obținerea unui profit în proporții deosebit de mari,</p> <p>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 15000 la 20000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 30000 la 50000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.</p> <p>(5) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală</p> <p>se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 40000 la 60000 de unități convenționale și cu lichidarea persoanei juridice.”.</p>	<p><i>cuvântul adică.</i></p> <p><i>Suplimentar, este de menționat că se propune în proiectul de lege înregistrat ca indemnul, determinarea sau înlesnirea prestării de către o altă persoană a serviciilor sexuale online să fie acțiunile de transmiterea instantanee, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, contra plată a imaginilor descrise conform textului, în scopul obținerii direct sau indirect, unor venituri. Astfel dispoziția ar prevedea să fie transmisă o plată și să existe scopul de obținere a veniturilor. Din cele descrise mai sus nu va fi suficient de clar dacă plata ar trebui să fie efectuată pentru transmiterea imaginilor, sau pentru indemnul, determinarea sau înlesnirea prestării de către o altă persoană a serviciilor sexuale online. S-ar putea ca atunci când imaginile vor fi transmise, dar nu se va obține pentru ele o plată în momentul transmiterii, faptele să nu poată fi supuse răspunderii penale pentru că nu vor exista ambele elemente cumulative: contra plată și în scopul obținerii unor venituri.</i></p> <p><i>Este de menționat că sintagma reprezentarea unei părți intime a corpului persoanei nu este una clară, pentru că se va lăsa la discreția organului de urmărire penală sau a instanței să constate în fiecare caz dacă o parte a corpului este intimă sau nu. Pentru claritate se propune de preluat sintagma conținută în dispoziția art. 208 I (pornografia infantilă) și anume - organe sexuale</i></p>
--	--

11.	<p>Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>3. Articolul 58: la alineatul (3) punctul 4), textul „, la cerere,” și „la solicitare,” se exclud; la alineatul (4): după cuvintele „tratamentelor inumane sau degradante” se completează cu cuvintele „victima infracțiunilor cu caracter sexual, a violenței în familie”; se completează cu punctul 5) cu următorul cuprins: „5) să fie informată despre serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost) și condițiile generale de acordare a acestora.”</p>	<p>Deputat Olesia Stamate (în baza propunerilor autorului)</p> <p>La Art. III, pct. 3 ce vizează art. 58 alineatul (4) se propune a completa cu următoarele modificări: la pct. 2) cuvintele „în cazul în care nu dispune de mijloace bănești pentru a plăti avocatul” se exclud; la pct. 5) după cuvintele „servicii de adăpost” se completează cu cuvintele „asistență juridică” se completează cu pct. 6) cu următorul cuprins: „6) să fie audiată în prezența unui avocat, în condiții de respectare a demnității și intimității;”</p> <p><i>Argumentare: În contextul în care în prezent victimele infracțiunilor de trafic de ființe umane, tortură, violență în familie și violență sexuală beneficiază de asistență juridică garantată de stat indiferent de venitul acestora, se impune excluderea sintagmei „în cazul în care nu dispune de mijloace bănești pentru a plăti avocatul” de la art. 58 alin.(4) pct.2).</i></p> <p><i>La fel, prin modificarea propusă la art. 58 alin.(4) pct.5), victimele violenței în familie, violenței sexuale, traficului de ființe umane urmează a fi informate inclusiv despre dreptul de a beneficia de serviciile de asistență juridică și condițiile de acordare a acestora.</i></p> <p><i>Totodată, în contextul modificărilor la Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat prin introducerea posibilității primirii asistenței juridice de urgență (art. 19 alin. (1) lit. b 1), pentru victimele categoriilor de infracțiuni menționate supra considerăm judicioasă reglementarea dreptului de a fi însoțite la audiere de un avocat. Se va reține că și în prezent Codul de procedură penală garantează acest drept, însă pentru a exclude anumite situații de abuz din partea organului de urmărire penală, pentru această categorie de victime se propune reglementarea expresă a acestui drept care se va corela cu prevederea de a fi informate despre drepturile de care pot beneficia acestea.</i></p>	<p>Se acceptă. Modificările pct. 3 vor avea următoarea redacție:</p> <p>3. Articolul 58: la alineatul (3) punctul 4), textul „, la cerere,” și „la solicitare,” se exclud; la alineatul (4): după cuvintele „tratamentelor inumane sau degradante” se completează cu cuvintele „victima infracțiunilor cu caracter sexual, a violenței în familie”; la pct. 2) cuvintele „în cazul în care nu dispune de mijloace bănești pentru a plăti avocatul” se exclud; se completează cu punctele 5) și 6) cu următorul cuprins: „5) să fie informată despre serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică) și condițiile generale de acordare a acestora.” „6) să fie audiată în prezența unui avocat, în condiții de</p>
-----	---	--	--

			respectare a demnității și intimității.” alineatul (11) va avea următorul cuprins: „(11) Victima este audiată în condițiile prevăzute de prezentul cod pentru audierea marilor. Victima minoră este audiată în condițiile art. 110 ¹ .”.
12.	<p>Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>4. Articolul 60:</p> <p>se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1²) Partea vătămată în cauzele privind infracțiunile cu caracter sexual și violenței în familie dispune de asemenea de următoarele drepturi:</p> <p>1) să fie informată despre serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică), subiecții care acordă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora.</p> <p>2) să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;</p>	<p>Deputat Olesia Stamate (în baza propunerilor autorului)</p> <p>La Art. III, pct. 4 ce vizează art. 60 se propun următoarele modificări:</p> <p>dispoziția alineatului (1²) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1²) Partea vătămată în cauzele privind infracțiunile cu caracter sexual, a violenței în familie, infracțiunile privind traficul de persoane și infracțiunile privind traficul de copii dispune, de asemenea, de următoarele drepturi:”</p> <p>modificarea de la pct. 4) alin. (1²) art. 60 va avea următorul cuprins:</p> <p>„4) să fie audiată în prezența unui avocat, în condiții de respectare a demnității și intimității;”</p> <p><i>Argumentare: Suplimentar, includerea la art. 60 și a părții vătămate pentru infracțiunile de trafic de ființe umane și trafic de copii rezidă în necesitatea asigurării unei sincronizări cu drepturile care sunt garantate victimelor acestor categorii de infracțiuni prin art. 58 alin.(4). Mai mult, cadrul normativ național dar și obligațiile care derivă din Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, garantează victimelor traficului servicii de suport similare victimelor violenței în familie (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică).</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>alin. (1²) în următoarea redacție:</p> <p>„(1²) Partea vătămată în cauzele privind infracțiunile cu caracter sexual, a violenței în familie, infracțiunile privind traficul de persoane și infracțiunile privind traficul de copii dispune, de asemenea, de următoarele drepturi:”</p> <p>1) să fie informată despre serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică), subiecții care acordă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora.</p>

	<p>3) să fie însoțită de o persoană de încredere, alături de avocatul său, la toate cercetările, inclusiv la ședințele de judecată închise”;</p> <p>4) să fie audiată în condiții de respectare a demnității și intimității;</p> <p>5) să refuze, în condițiile legii, confruntarea cu bănuitul, învinuitul, inculpatul.”;</p> <p>alineatul (5) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(5) Partea vătămată este audiată în condițiile prevăzute de prezentul cod pentru audierea martorului. Partea vătămată minoră este audiată în condițiile art. 110¹”.</p>	<p>2) să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;</p> <p>3) să fie însoțită de o persoană de încredere, alături de avocatul său, la toate cercetările, inclusiv la ședințele de judecată închise”;</p> <p>4) să fie audiată în prezența unui avocat, în condiții de respectare a demnității și intimității;</p> <p>5) să refuze, în condițiile legii, confruntarea cu bănuitul, învinuitul, inculpatul.”;</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Pct. 5 va avea următoarea redacție:</p> <p>5. Articolul 109:</p> <p>la alineatul (3), după cuvintele „părți vătămate” se introduc cuvintele „avocatului acesteia”;</p> <p>se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(4¹) Martorul minor în vârstă de până la 14 ani urmează să fie audiat în condițiile art. 110¹ .”</p> <p>la alineatul (5), textul „în vârstă de până la 14 ani” se exclude.</p>
13.	<p>Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>5. Articolul 109:</p> <p>la alineatul (3), după cuvintele „părți vătămate” se introduc cuvintele „avocatului acesteia”;</p> <p>alineatul (5) se abrogă.</p>	<p>Deputat Olesia Stamate (în baza propunerilor autorului)</p> <p>La Art. III, pct. 5, art. 109 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:</p> <p>1. „se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(4¹) Martorul minor în vârstă de până la 14 ani urmează să fie audiat în condițiile art. 110¹ .”</p> <p><i>Argumentare: Prin această completare se propune ca pentru toate categoriile de infracțiuni martorii minori până la vârstă de 14 ani să fie audiați în condiții speciale.</i></p> <p>2. La Art. III, pct. 5, modificarea de la alin. (5) art. 109 va avea următorul cuprins:</p> <p>„La alineatul (5), textul „în vârstă de până la 14 ani” se exclude.</p> <p><i>Argumentare: În cazul infracțiunilor cu caracter sexual, traficului de copii sau violenței în familie, precum și în alte cazuri în care interesele minorului o cer, se propune ca audierea în condiții speciale să fie până la vârstă de 18 ani, astfel fiind necesar a exclude textul „în vârstă de până la 14 ani” .</i></p> <p><i>Totodată, pentru a nu crea un colaps în cadrul instanțelor de judecată și a organelor de urmărire penală în cazul dispunerii măsurii de audiere a minorilor în</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Pct. 5 va avea următoarea redacție:</p> <p>5. Articolul 109:</p> <p>la alineatul (3), după cuvintele „părți vătămate” se introduc cuvintele „avocatului acesteia”;</p> <p>se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(4¹) Martorul minor în vârstă de până la 14 ani urmează să fie audiat în condițiile art. 110¹ .”</p> <p>la alineatul (5), textul „în vârstă de până la 14 ani” se exclude.</p>

		<p>calitate de martori în condiții speciale pentru toate infracțiunile, se propune divizarea în 2 categorii:</p> <p>(1) martorii minori pînă la vîrsta de 14 ani vor fi audiați în condiții speciale pentru toate categoriile de infracțiuni, iar,</p> <p>(2) martorii minori pînă la vîrsta de 18 ani vor fi audiați în condiții speciale doar pentru infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele acestora o cer.</p> <p>În eventualitatea admiterii majorării limitei de vîrsta pînă la 18 ani pentru audierea martorilor minori pentru toate categoriile de infracțiuni organul de urmărire penală dar și judecătorul de instrucție se pot confrunta cu o multitudine de probleme în ceea ce privește organizarea și desfășurarea acțiunii procesuale în mod operativ, avîndu-se în vedere că nu există suficiente camere de audiere a martorilor minori în condiții speciale, și interviuvatori acreditați. Toate aceste circumstanțe pot duce la tergiversarea audierilor și acumulării probelor.</p>	
14.	<p>Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>6. La articolul 110¹:</p> <p>denumirea articolului va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 110¹. Audierea martorului minor”</p> <p>alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Audierea martorului minor se efectuează de către judecătorul de instrucție în spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audio/video, prin intermediul unui interviuator. Audierea minorului se efectuează în termene restrânse.”</p>	<p>Deputat Olesca Stamate (în baza propunerilor autorului)</p> <p>La Art. III, pct. 6 modificarea de la alin. (1) art. 110¹ va avea următorul cuprins:</p> <p>„La articolul 110¹ alineatul (1) textul „în vîrstă de pînă la 14 ani” se exclude.”</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La articolul 110¹:</p> <p>denumirea articolului va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 110¹. Audierea martorului minor”</p> <p>la alineatul (1) textul „în vîrstă de pînă la 14 ani” se exclude.”</p>

15.	<p>Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p>	<p>Deputații: Ana Calinici, Doina Gherman, Marina Morozova, Veronica Roșca(în baza propunerilor Centrului de Drept al Femeilor, Centrului Internațional "La Strada", a Coaliției Naționale "Viața fără Violență"urmare a consultărilor publice)</p> <p>Articolul III al proiectului se completează cu modificări la art. 111 alin. (2):</p> <p>Art. 111 alin. (2) se completează cu propoziția:</p> <p>„Partea vătămată a infracțiunii cu caracter sexual și violenței în familie este audiată în prezența unui avocat, iar participarea psihologului va fi asigurată, după caz”.</p>	<p>Se acceptă completarea proiectului cu modificări la art. 111 alin. (2) cu o propoziție în următoarea redacție:</p> <p>„Partea vătămată a infracțiunii cu caracter sexual și violenței în familie este audiată în prezența unui avocat și după caz, în prezența psihologului”.</p>
16.	<p>Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>7. Articolul 113 se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:</p> <p>„(7) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), confruntarea victimei sau părții vătămate cu persoana bănuită, învinuită pentru infracțiuni de violență în familie sau infracțiuni cu caracter sexual se desfășoară cu acordul victimei sau părții vătămate. În lipsa acordului victimei sau părții vătămate, confruntarea poate avea loc în baza ordonanței motivate a procurorului, care nu pot fi soluționate în alt mod. Ordonanța de dispunere a confruntării poate fi atacată la judecătorul de instrucție în condițiile art. 313. Până la soluționarea plângerii de către judecătorul de instrucție, efectuarea confruntării se suspendă.”</p> <p>Argumentare: Confruntarea în condițiile art. 113 din Codul de procedură penală poate avea loc între două persoane în scopul înlăturării divergențelor între declarațiile depuse anterior. Confruntarea poate avea loc între orice subiect care a depus declarații. Totodată, pentru a respecta și exigențele trasate de Convenția de la Istanbul în care statele membre sunt invitate să elimine atunci unde este necesar contactul dintre victimă și presupusul infractor pentru asigurarea dreptului acesteia de a nu fi supusă revictimizării, propunem acordarea dreptului victimei de a refuza confruntarea. La fel, pentru a respecta principiul egalității armelor, de a nu prejudicia dreptul celeilalte părți</p>	<p>Deputații: Ana Calinici, Doina Gherman, Marina Morozova, Veronica Roșca(în baza propunerilor Centrului de Drept al Femeilor, Centrului Internațional "La Strada", a Coaliției Naționale "Viața fără Violență" urmare a consultărilor publice)</p> <p>La articolul III, pct.7 al proiectului, art. 113 alin. (7) va avea următorul cuprins:</p> <p>(7)“Prin derogare de la prevederile alineatului (1), confruntarea victimei sau părții vătămate cu persoana bănuită, învinuită pentru infracțiuni de violență în familie sau infracțiuni cu caracter sexual se desfășoară doar cu acordul victimei sau părții vătămate în prezența avocatului acesteia și cu participarea psihologului, după caz. În lipsa acordului victimei sau părții vătămate, confruntarea poate avea loc în baza ordonanței motivate a procurorului, cu invocarea circumstanțelor importante pentru stabilirea adevărului, care nu pot fi soluționate în alt mod. Ordonanța de dispunere a confruntării poate fi atacată la judecătorul de instrucție în condițiile art. 313. Până la soluționarea plângerii de către judecătorul de instrucție, efectuarea confruntării se suspendă.”</p>	<p>Se acceptă în următoarea redacție:</p> <p>„Articolul 113 se completează cu alineatul (7) care va avea următorul cuprins:</p> <p>(7) Prin derogare de la prevederile alin. (1), confruntarea victimei sau părții vătămate cu persoana bănuită, învinuită pentru infracțiuni de violență în familie, infracțiuni cu caracter sexual, infracțiuni privind traficul de ființe umane sau traficul de copii se desfășoară cu acordul victimei sau părții vătămate în prezența avocatului acesteia, după caz, cu participarea psihologului. În lipsa acordului victimei sau părții vătămate, confruntarea poate avea loc în baza ordonanței motivate a procurorului, cu invocarea</p>

		<p>la apărare, și în final – asigurarea unui proces echitabil, prin ordonanța motivată a procurorului va putea fi dispusă confruntarea dintre victimă sau partea vătămată și bănuțit sau învinuțit.</p> <p>De asemenea, confruntarea poate duce la revictimizarea și traumatizarea victimei sau părții vătămate, astfel este necesară acordarea unor garanții suplimentare, precum ar fi prezența avocatului în cadrul procesului de confruntare și posibilitatea de a ataca ordonanța de dispunere a confruntării la judecătoria de instrucție, cu efect suspensiv. Participarea psihologului este necesară pentru a sprijini psihologic partea vătămată care a suferit în urma abuzurilor.</p>	<p>circumstanțelor importante pentru stabilirea adevărului, care nu pot fi soluționate în alt mod. Ordonanța de dispunere a confruntării poate fi atacată la judecătoria de instrucție în condițiile art. 313. Până la soluționarea plângerii de către judecătoria de instrucție, efectuarea confruntării se suspendă ”.</p>
17.	<p>Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>11. Articolul 369 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) Partea vătămată a infracțiunilor cu caracter sexual și violenței în familie se audiază în lipsa inculpatului, ultimul având dreptul de a pune întrebări prin intermediul apărătorului său, fiindu-i asigurată posibilitatea de a lua cunoștință de declarațiile părții vătămate. Instanța poate dispune printr-o încheiere motivată audierea părții vătămate în condițiile prevăzute de art. 110¹.”.</p>	<p>Deputat Olesea Stamate (în baza propunerilor autorului)</p> <p>La Art. III, pct. 11 modificarea de la alin. (1¹) art. 369 va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) În caz de necesitate, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea părții vătămate, poate dispune prin încheiere motivată audierea părții vătămate a infracțiunii cu caracter sexual, a infracțiunii de violență în familie, a infracțiunii privind traficul de persoane și infracțiunii privind traficul de copii în condițiile art. 110¹ sau în lipsa inculpatului, ultimului fiindu-i asigurată posibilitatea de a lua cunoștință de declarațiile părții vătămate și de a pune întrebări prin intermediul apărătorului său.”</p> <p>Argumentare: Modificarea propusă la art. 369 din Codul de procedură penală intervine în contextul art. 56 lit. i) din Convenția de la Istanbul privind căruia, statele membre vor lua măsurile necesare dând posibilitatea victimelor să depună mărturie în sala de judecată, conform regulilor prevăzute de legislația internă, fără a fi prezent sau cel puțin, fără prezența pretinsului agresor, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor de comunicații adecvate, atunci când sunt disponibile. Pe de altă parte, în vederea garantării dreptului la apărare, audierea părții vătămate în cazul infracțiunilor de violență în familie, traficul de persoane și violență sexuală, nu poate fi dispusă automat în toate cazurile. Pe această cale menționăm că, în cauza Reimer și alții c. României, 2007, Curtea europeană a observat că un element important al procesului echitabil este posibilitatea acuzatului de a se confrunta cu martorii decisivi, în prezența judecătorului</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Art. 369 alin. (1¹) în următoarea redacție:</p> <p>„(1¹) În caz de necesitate, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea părții vătămate, poate dispune prin încheiere motivată audierea părții vătămate a infracțiunii cu caracter sexual, a infracțiunii de violență în familie, a infracțiunii privind traficul de persoane și infracțiunii privind traficul de copii în condițiile art. 110¹ sau în lipsa inculpatului, ultimului fiindu-i asigurată posibilitatea de a lua cunoștință de declarațiile părții vătămate și de a pune întrebări prin intermediul apărătorului său.”</p>

		care este competent să pronunțe o hotărâre în cauza respectivă. Curtea a stabilit că dreptul apărării suferă o limitare în cazul audierii martorilor în lipsa acuzatului, ceea ce duce la încălcarea dreptului la un proces echitabil.	
18.	<p>Art. VI. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>4. La articolul 454 alineatul (3), după textul „art. 376 și 433” se introduce textul „, precum și în cazul contravențiilor prevăzute de art. art. 78¹, 318¹”.</p>	<p>Directia generală juridică</p> <p>Pentru a corespunde prevederii art. 63 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, în sensul asigurării succesiunii firești a elementelor structurale, cuprinsul pct. 4 urmează a fi reformulat. Sugerăm următoarea redacție: ”La art. 454 alineatul (3) textul ”art. 376 și 433” se substituie cu textul ”art. 78¹, 318¹, 376 și 433”.</p>	Se acceptă.
19.		<p>Deputat Olesca Stamate</p> <p>Proiectul se completează cu un articol nou cu următorul cuprins:</p> <p>„Art. VII. – La articolul 7 dispoziția alineatului (1) din Legea nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 325–333, art. 510) cu modificările ulterioare va avea următorul cuprins: „(1) Persoanei condamnate, la data intrării în vigoare a prezentei legi, căreia nu i se pot aplica prevederile art. 4-6 i se reduce termenul pedepsei sau se comută pedeapsa după cum urmează:”</p> <p><i>Argumentare. Amendamentul are drept scop excluderea unor neconcordanțe dintre prevederile art.1 alin.(1) si art.7 alin.(1) din Legea nr.243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova în aspectul ce ține de reducerea sau comutarea termenului de pedeapsă aplicată persoanei condamnate, la data intrării în vigoare a prezentei legi, căreia nu i se pot aplica prevederile art. 4-6, în special față de persoanele condamnate la detențiune pe viață. De asemenea, prin acest amendament se asigură o concordanță a prevederilor art.7 alin.(1) din Legea nr. 243/2021 cu prevederile art.62 alin.(1), art.70 alin.(5) și art.107 alin.(1) din Codul penal.</i></p> <p><i>Comisia juridică, numiri și imunități a solicitat informația privind implementarea Legii nr.243/2021 de la Autoritatea Națională a Penitenciarelor. În urma examinării informației prezentate s-a constatat o carență în implementarea acesteia anume sub aspectul că instanțele de judecată amână examinarea demersurilor privind aplicarea amnistiei în privința condamnaților la detențiune pe viață. Astfel, amendamentul propus are drept scop asigurarea aplicării actului amnistiei asupra tuturor subiecților vizati.</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Deși propunerea înaintată nu ține de obiectul de reglementare a prezentului proiect de lege, includerea modificării la Legea nr. 243/2021 ar exclude omisiunile legislative, care creează probleme de aplicare instanțelor de judecată.</p>

Olesca STAMATE

Președintele Comisiei